

[Ritt Bjerregaard]

Det er mere end meget godt, at mellemstanceraketterne nu bliver skrottet. Det er en sejr for den folkelige sunde fornuft. Det, som vi nu skal passe på, er, hvad der kommer til at ske bagefter. Den militære institution inden for NATO er allerede i fuld gang med moderniseringerne – en omskrivning for en ny gang oprustning – nye flybårne atommissiler, nye atomgranater og nye atomraketter.

Vi skal forhindre, at der gennemføres kompenserende oprustning i forhold til INF-aftalen, for det vil være dybt ironisk, hvis fjernelsen af INF-våbnene skal medføre en øget vægt på de mere ustabile kortrækkende atomvåben.

Det er mere end tvivlsomt, om der er behov for en modernisering for at opretholde afskrækkelsen. Moderniseringer eller oprustning på den ene side vil med al sandsynlighed umiddelbart efter føre til moderniseringer på den anden side. Den militære fordel bliver herved ophævet, og oprustningsspiralen får blot et ekstra trin. En modernisering vil i så fald være yderst skadelig for den afspænding og det nybrud, der i dag hersker i Europa.

Det er den danske regerings synspunkt, at der for nærværende ikke er behov for eller ønske om specifikke beslutninger om modernisering. Vi mener, at beslutningen bør udskydes, og at man så i mellemtiden undersøger alle muligheder for nedrustning. Det er vigtigt, at Danmark i god tid før en beslutning i NATO klarlægger sine interesser og synspunkter i moderniseringsdebatten. Det kunne passende ske med udgangspunkt i det særlige sikkerhedspolitiske udvalg og den nyordning, der bliver lagt op til med SNU.

Det bliver ofte fremført, at Danmark med NATO-udenrigsministrenes Montebello-beslutning i 1983 har sagt principielt ja til en modernisering af de kortrækkende atomvåben. Lad os slå fast, at beslutningen blev taget i en tid med stigende spænding og i forbindelse med en forventet opstilling af de 572 Pershing II- og krydsermissiler. Situationen i dag er anderledes. Forudsætningerne er nye, og det er vores udgangspunkt.

Det danske synspunkt er klart. Vi er imod en kompensation for INF. Vi ønsker ikke en fortsat atomoprustning, men heller ikke en oprustning på det konventionelle område.

Den socialdemokratiske holdning vil ikke være overraskende for nogen, og det kunne i og

for sig være temmelig ligeegyldigt, om det er Danmarks synspunkt eller ej, hvis det ikke var, fordi det et godt stykke ad vejen falder sammen med vesttyske holdninger. Det er gået op for tyskere fra alle partier, hvor det er, NATO's atomvåbenbaserede forsvar i givet fald skal finde sted, og det siger sig selv, at det dæmper deres umiddelbare begejstring for fransk og britisk atomtapperhed, at den i værste fald i uhyggelig grad vil være en katastrofe for den tyske befolkning.

Det perspektiv, som 1990'erne rummer, behøver ikke at indskrænke sig til den triste rest af bogholdermentalitet, der bliver tilbage, når borgerlige – som statsministeren – har tabt troen på Gud, konge og fædreland. Det er muligt at se længere end til 1992 og det indre marked. Det åndelige sammenbrud i Østeuropa og den deraf følgende afspænding mellem Øst og Vest åbner nogle perspektiver, som vi ikke før har haft.

Det er perspektivet i et nærmere tysk-tysk samarbejde med åbninger mod de små østlande og Sovjet. Det er der flere muligheder i end en videreudvikling af Vestunionen og franske forestillinger om gloire og Europa som tredje supermagt. Indtil et nyt Tyskland grundigt får distanceret sig fra stormagtsforestillingerne, må tyskere i et delt land og vi andre her i Danmark leve med den uhyggelige mulighed for at blive reduceret til forterræn for gammeldags franske militærdrømme.

Jeg skal i denne forbindelse fremhæve den fælleserklæring mellem EF og COMECON om et udvidet handelssamarbejde, som blev indgået her i sommer. Den er et foreløbigt højdepunkt i en lang proces, der blev igangsat af de socialdemokratiske og socialistiske partier i Vesteuropa. Erklæringen vil åbne for nye muligheder for økonomisk samkvem mellem landene i Østeuropa og landene i Vesteuropa. Det er den form for afspænding, vi vil fremme og udbygge.

Danmark er for lille et land til at klare sig alene, men vi har en glimrende størrelse til at være en del af et nyt decentralt og regionalt Europa. Vi vil kunne blive ved med at være et forbillede for en nær og ligeværdig kontakt mellem borgere og myndigheder. Vi vil blive ved med at sætte standarder for forureningsbekæmpelse og for produktion af kvalitetsfødevarer, der ikke er svinet til med sprøjtemidler eller hormonpræparater.